

Asia: VN/27386/2023-VNK-31

Luonnos valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismin torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä

Tarkentavat kysymykset

Millaista sidosryhmäyhteistyötä tulisi tehdä toimeenpanon aikana (yhteistyötahot, yhteistyön muoto ja fokus)?

Rasismin ja syrjinnän vastainen työ vaatii onnistuakseen systeemistä ajattelua ja yhteistyötä. Toisin sanoen työhön ja ongelmia ratkaisemaan pitäisi kutsua laajasti toimijoita mukaan kaikilta yhteiskunnan eri sektoreilta ja tasoilta eikä vain niitä, jotka ovat alan erityisasiantuntijoita.

Sidosryhmäyhteistyötä tulee tehdä myös alueellisella ja paikallisella tasolla, Uudenmaan ELY-keskuksen hallinnoiman Hyvät väestösuhteet -hankkeen hyväksi osoittaman tavan mukaisesti. Rasismia torjutaan ja hyviä väestösuhteita edistetään kautta maan alueellisten toimintasuunnitelmien avulla.

Miten ja missä toimenpiteissä risteävän ja moniperusteisen syrjinnän torjuminen tulisi erityisesti huomioida?

Tärkeää olisi, että kaikissa toimenpiteissä ja erityisesti työelämän monimuotoisuuden ja syrjimättömyyden sekä koulutuksen ja nuorten yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpiteissä.

Mitä sellaisia toimenpiteitä toimenpideohjelmasta puuttuu, joita valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonannon puitteissa pitäisi mielestäsi edistää?

Taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksia vaikuttaa ihmisten asenteisiin ei ole riittävässä määrin huomioitu ohjelmassa. Uudenmaan ELY-keskus näkee taiteen ja kulttuurin hyödyntämisessä eri väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi paljon hyödyntämätöntä potentiaalia.

Konkretiaa ei voi koskaan olla liikaa. Alueelliset Etnot voisivat mieltiä nuoria osallistamalla käytännön toimia, joilla voitaisiin kokeilla puuttumista oikeusministeriön joulukuussa julkaiseman

Nuorten dialogien raportin havaintoihin, jonka mukaan nuoret kaipaavat opettajien ja muun henkilökunnan puuttumista havaitsemaansa rasismiin sen sijaan, että järjestetään uusia kuulemisia nuorille 2024–2025. Etelä-Suomen Etno toteutti raportin innoittamana tammikuussa 2024 ideointityöpajan vähemmistötaustaisille nuorille ja perusti sen jälkeen työryhmän, joka toteuttaa nuorten ideoita käytännössä kahdessa pilottikoulussa syyskaudella 2024. ELY-keskuksen Hyvät väestösuhteet -hankkeen tuella ja sparrauksella vastaavaa työtä on lähdetty tekemään myös useilla eri muilla alueilla.

Valtioneuvoston kanslia voisi järjestää ekosysteemikiihdyttämön rasismien ja syrjinnän kitkemiseksi.

Hyvät väestösuhteet -hankkeen edeltäneen pilottihankkeen kehittäneen Hyvien väestösuhteiden foorumia ja sen vuosittain järjestämistä tulisi vakiinnuttaa. Nyt toista kertaa järjestetty foorumi on hyvä osoitus siitä, kuinka tärkeää on koota toimijoita kuulemaan, mitä väestösuhteiden tilasta tiedetään sekä mitä tehdään ja ketkä tekevät työtä rasismien torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi kaikkialla eri puolilla maata.

Miten toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista ja vaikutuksia tulisi seurata?

Toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista ja vaikutuksia seurattaisiin parhaiten pitkäjänteisellä tutkimustyöllä ja toiminnalla. Toimien ei tulisi olla hanke pohjaisia.

Hyvät väestösuhteet -hankkeen myötä tiedonkeruita väestösuhteiden tilasta on toteutettu eri kielillä ja eri väestöryhmille jo lähes 30 paikkakunnalla ja myös paikallisille päättäjille on järjestetty tilaisuuksia, missä yhdessä asukkaiden kanssa sopivat toimenpiteistä, joilla edistää hyviä väestösuhteita. Tiedonkeruita toteutuu yhä useammalla paikkakunnalla. Aasukkaat, järjestöt ja kuntapäätäjät ovat osoittaneet arvostavansa tätä tapaa edistää hyviä väestösuhteita paikallisella tasolla. Valtioneuvoston KETTU-ryhmä on myös arvioinut päättäjätilaisuuksien vaikuttavuutta ja todennut niitä vaikuttaviksi myös demokratian edistämisen näkökulmasta. Tämä työ jatkuu ja hanke myös mallintaa parhaillaan tämän työkalun kutien käyttöön. Hankkeessa lisäksi mietitään yhdessä laajapohjaisen ohjausryhmän kanssa tilannekuvaa väestösuhteiden tilasta.

Muut kommentit

Uudenmaan ELY-keskus kannattaa kaikkia rasismien ja syrjinnän kitkemiseksi ja ehkäisemiseksi toteutettavia yhteiskuntarauhaa edistäviä toimia.

Uudenmaan ELY-keskus kiittää siitä, että toimenpideohjelman yhtenä toimenä on tukea Hyvät väestösuhteet -hankkeen ja sen edeltäneen pilottihankkeen puitteissa laadittujen alueellisten toimintasuunnitelmien toimeenpanoa. Rahoitusta toimintasuunnitelmien toimeenpanon tukemiseksi on tärkeää saada useista eri ministeriöstä (työ- ja elinkeinoministeriön ja oikeusministeriön lisäksi) ja useiksi vuosiksi eteenpäin. Toimintasuunnitelmiin kirjatut tavoitteet ovat Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelmasta ja alueelliset toimijat edistävät niitä yhdessä tehden ja valiten, mihin tavoitteisiin keskittyvät miksikään aikaa. Tarkoitus on, että aluetoimijat määrittävät itse, millä väliajoin kokoontuvat sopimaan, mihin tavoitteeseen seuraavaksi keskittyvät. Nyt tekeillä

olevan toimenpideohjelman tavoitteet ovat jo kirjattuna alueellisiin toimintasuunnitelmiin ja osaa niistä toteutetaan jo nyt Hyvät väestösuhteet -hankkeen ostopalvelurahalla. Tätä rahoitusta hankkeella on nyt vain kesäkuuhun 2025 asti.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Beqiri Nexhat
Uudenmaan ELY